

Utenriks og forsvarsprogrammet

Høyres Studenterforening i Bergen

1 Den liberale verdensorden under press

2 Innledning og Prinsipper

3 I kjølvannet av Sovjetunionens fall argumenterte statsviteren Francis Fukuyama for
4 at den liberale verdensorden hadde vunnet frem, og var etablert for all fremtid. Slik
5 har det ikke blitt.

6 Den liberale verdensorden er et vestligskapt verdenssamfunn basert på en tanke om
7 at internasjonale relasjoner må være regelstyrt. Reglene omtales på dagligtale som
8 folkerett eller internasjonal rett.

9 Kjennetegn på dette systemet er en FN-ledet verdensorden hvor enhver stat må følge
10 en rekke regler, hvorav de viktigste er respekt for staters suverenitet og forbud mot
11 bruk av væpnet makt. Systemet vokste frem etter andre verdenskrig og nådde sin
12 topp ved Fukuyamas bokutgivelse i 1992. Grunnen til at topplasseringen kom på
13 dette tidspunktet må ses i sammenheng med statsvitenskapelig teori om en verden
14 som er delt inn i poler. Etter den kalde krigens slutt i 1991 var verden **unipolar** - altså
15 var USAs makt så overveldende at landet ble eneherkende *hegemon*. Fukuyamas
16 analyse må betraktes som en konsekvens av at USA hadde vært, og var, den fremste
17 forkjemper for den liberale verdensorden. Den kalde krigens kulminasjon i
18 amerikansk seier - var dermed ensbetydende med at en regelbasert verdensorden
19 var etablert for all fremtid.

20 Den store svakheten til den liberale verdensorden er at den ikke konstituerer noen
21 utøvende myndighet, som kan håndheve reglene. Denne akilleshælen har vært godt
22 beskyttet ved at amerikanerne har fungert som «verdenspoliti». 35 år senere ser vi en
23 annen realitet. USA står ikke lenger i spissen for en liberal verdensorden, og det gjør
24 ikke noen andre av verdens stormakter heller. Historien om en verdensorden basert
25 på regler ligner stadig mer på historien om akilles.

26 Det fremstår mer tydelig at en verdensorden styrt av regler, er byttet ut med et
27 system karakterisert av makt og vilje. Denne forståelsen er godt gjenspeilet i den
28 kanadiske statsminister Carneys tale ved verdens økonomiske forum i fjor. Her
29 erklærte han den liberale verdensorden for (*om ikke*) død - så svært nærme dødsleiet.

Han oppfordret små og mellomstore land til å samarbeide for å beholde plassen ved bordet, for hvis ikke ville de forflyttes til menyen.

En stor svakhet med norsk utenrikspolitikk i dag er at den er tilpasset en annen verden, en verden hvor enhver stat følger reglene. Dette programmet tar utgangspunkt i et mer realistisk verdensbilde - hvor makten rår, og institusjonene vakler. Dette utgangspunktet gjør programmet godt rustet til å møte de utfordringene Norge står ovenfor i 2026 og i årene fremover.

Dette innebærer ikke at Norge bør slutte å kjempe for det liberale verdenssystemet, snarere tvert imot. Å erkjenne hvordan verden ser ut i dag utelukker ikke å arbeide for den verden som var i går. Men, å arbeide for gjenoppstandelsen av en svunnen tid kan ikke være den eneste prioritering vi har. Vi må klare å ha to tanker i hodet samtidig.

Høyres studenterforening i Bergen vil:

- Norge skal arbeide for en verdensorden som er basert på regler. Vi er et lite og langstrakt land, som er sårbare for invasjon og utenlandsk påvirkning. Et system hvor statene må respektere våre grenser og vår suverenitet, er det systemet som er gunstigst for Norge.
- Vi må anerkjenne at verden er annerledes. Vi kan ikke lenger underinvestere i forsvar og overinvestere i bistand. Vi kan ikke lenger kutte diplomatiske forbindelser med imperialistiske naboland, eller kritisere våre nærmeste allierte offentlig. Vi må innse at verden er endret, og at vi må endre oss med den. Vi må møte verden slik den er, og ikke slik vi ønsker at den skal være.

Dette innebærer at vi må erkjenne at:

1. Den liberale verdensordenen er varig endret og verden har blitt multipolar.
2. Skal vi lykkes i en farligere verden er det viktig å sette norske interesser først.

1. Sikkerhetspolitikk

1.1 Etterretning

Norges sikkerhet utfordres ikke bare av militære trusler, men også av spionasje, sabotasje, cyberangrep og fremmede staters forsøk på å få kontroll over strategiske verdier. Kritisk infrastruktur, militære installasjoner og norske virksomheter kan være mål for aktører som ønsker å svekke Norges sikkerhet eller vår evne til å håndtere en krise. Norge må derfor ha etterretningstjenester med tilstrekkelige ressurser, kompetanse og virkemidler til å oppdage trusler før de rammer oss. Vi skal ikke vente på at sikkerhetstruende aktiviteter blir til et angrep før vi reagerer. Norge skal ha evnen til å oppdage, avverge og slå tilbake mot trusler før de får fotfeste. Samtidig skal denne makten være underlagt tydelig demokratisk og juridisk kontroll.

Høyres studenterforening i Bergen vil:

- Innføre sikkerhetsvurdering og grundig bakgrunnsjekk på alle aktører ved eiendomskjøp i umiddelbar nærhet til militære installasjoner av sikkerhetsmessig betydning, og utvide norske myndigheters adgang til å nekte transaksjoner.
- Gi E-tjenesten bedre tilgang til satellittdata og annen rombasert overvåking for å følge militær aktivitet i norske nærområder.
- Styrke kontrollen med utenlandske oppkjøp av kritisk infrastruktur og strategisk viktige eiendommer.
- Gi PST bedre tilgang til relevante opplysninger om eierskap, selskapsstrukturer og økonomiske transaksjoner for å avdekke skjult påvirkning og fremmede staters oppkjøp.
- Skjerpe straffen for sabotasje mot kritisk infrastruktur og sikre at slike angrep prioriteres av politiet og påtalemyndigheten.
- Styrke overvåkingen og beskyttelsen av norsk undersjøisk infrastruktur, særlig kabler, rørledninger og kommunikasjonslinjer.

- Gjøre det enklere for virksomheter og privatpersoner å varsle myndighetene om mistenkelig aktivitet rundt kritisk infrastruktur.
- Etablere en nasjonal ordning for rask deling av etterretningsinformasjon mellom PST, E-tjenesten, politiet, NSM og relevante myndigheter.
- Sikre at norske etterretningstjenester har nødvendige virkemidler til å beskytte Norge, samtidig som tjenestene underlegges tydelig demokratisk og juridisk kontroll.
- Styrke kontraetterretningen gjennom økte ressurser til PST og E-tjenesten, bedre informasjonsdeling mellom sikkerhetsaktørene og tettere etterretningssamarbeid med NATO-allierte.

1.2 Totalforsvaret og sivil beredskap

I en urolig verden er det viktig at samfunnet fungerer når det settes under press. Totalforsvaret bygger på at sivil og militær side støtter hverandre, og at landet tåler at noe svikter: en kabel som kuttes, en forsyningslinje som brytes, en vinter uten import.

De siste årene har illustrert at tilgang på kraft er en forutsetning for sikkerhet. Da europeiske sanksjoner stengte for russisk olje i 2022 ble det tydelig at Europa ikke produserer i nærheten av nok energi. Norge ble over natten Europas viktigste gassleverandør, og vår energi ble en del av forsvaret av kontinentet. Det ansvaret forsvinner ikke. Europa skal gjennom en energiomstilling som vil ta tiår, og i den perioden er norsk olje og gass den fremste garantien for europeisk energisikkerhet.

Samtidig går vi selv motsatt vei. Kraftoverskuddet som i generasjoner har vært Norges fremste konkurransefortrinn, er i ferd med å spises opp. Vi bruker mer strøm, vi elektrifiserer, og vi bygger ut for sakte. Vi satser på ulønnsomme og uproduktive energikilder som havvind og vindmøller, og vi gjør det stadig vanskeligere å lete etter ny olje. Et land uten kraftoverskudd har ingen reserver å gå på. Det får ikke ny industri, det får høyere priser, og det mister handlefriheten til å si nei når andre bruker energi som pressmiddel. Derfor er kraftutbygging beredskapspolitikk. Vi må bygge mer av alt som gir stabil kraft, og vi må åpne for kjernekraft i Norge. Kjernekraft gir store mengder forutsigbar kraft uavhengig av vær og vind, på et lite

120 areal, og er den eneste teknologien som realistisk kan gi oss et varig overskudd inn i
121 andre halvdel av århundret.

122 Samtidig må vi åpne for ytterligere leting etter olje og satse stort på olje- og
123 gassnæringen fremover.

124 **Høyres studenterforening i Bergen vil:**

- 125 • Opprettholde et stabilt tempo i tildelingen av nye letetillatelser på norsk
126 sokkel, og videreutvikle Norge som Europas trygge energileverandør
- 127 • Sette et nasjonalt mål om varig kraftoverskudd, og måle energipolitikken mot
128 dette målet
- 129 • Innføre et rettslig rammeverk for kjernekraft i Norge, med konsesjonsordning,
130 tilsynsmyndighet og avklart ansvar for avfallshåndtering
- 131 • Korte ned konsesjonsbehandlingen for kraftutbygging og nett, og sette
132 lovfestede frister for saksbehandlingen
- 133 • Prioritere opprusting og utvidelse av eksisterende vannkraftverk, og fjerne
134 skattemessige hindre for dette
- 135 • Beskytte kritisk energiinfrastruktur, undersjøiske kabler og rørledninger som
136 en nasjonal sikkerhetsoppgave, med tydelig ansvarsdeling mellom Forsvaret
137 og sivile myndigheter
- 138 • Lovfeste minimumsnivåer for beredskapslagre av matkorn, drivstoff og
139 legemidler, med årlig rapportering til Stortinget
- 140 • Sikre nasjonal produksjonskapasitet for kritiske legemidler, alene eller
141 gjennom forpliktende nordisk samarbeid
- 142 • Gjennomføre jevnlig øvelser av totalforsvaret der sivile etater, kommuner og
143 næringsliv deltar, ikke bare Forsvaret
- 144 • Kommunenes beredskapsplikt må finansieres, ikke bare pålegges

145

146

147

148

149

1.3 Oljefondet som utenrikspolitikk

Den viktigste motsatsen mot en uforutsigbar verden er en god økonomi. En solid økonomi gjør oss motstandsdyktige i møte med endringer i; drivstoffpriser, strømpriser og matpriser. Det er derfor viktig at vi legger til rette for at Norge skal ha en solid økonomi fremover.

En av tingene vi kan gjøre for å sikre en god økonomi er å avpolitisere oljefondet. Det er en god grunn til at oljefondet er styrt av fagfolk og ikke politikere; slik at vi skal tjene mest mulig penger. Utviklingen hvor stadig flere partier ønsker å styre oljefondets investeringer gjennom anmodningsvedtak i Stortinget, må det settes en stopper for. Hvis ikke risikerer vi at den trygge og gode forvaltningen av oljefondet vi har hatt, *forsvinner* og at konsekvensen blir at norske borgere går en mer uforutsigbar fremtid i vente. Samtidig er det klart at investeringer i selskaper som bedriver klare folkerettsbrudd må kunne stanses. Dette er derimot en jobb som det uavhengige etikkrådet klarer utmerket godt på egen hånd.

I møte med en mer uforutsigbar verden og en tøffere hverdagsøkonomi må vi kunne bruke oljefondet til å sikre borgerne en mer stabil økonomisk situasjon. Vi må følge de retningslinjene som ble lagt ut for oljefondet i begynnelsen:

“En bør ikke basere den økonomiske politikken på at skatte- og avgiftsnivået skal øke. Snarere bør noe av det handlingsrommet økt innfasing av oljeinntekter gir, over tid benyttes til å redusere skatter og avgifter” (St.meld. nr. 29 (2000–2001))

Skattekutt vil gi privatpersoner intensiv til å arbeide mer og skape mer verdier. Samtidig vil dette føre til at næringslivsøkonomien bedres og at landets samlede økonomi går en lysere fremtid i vente. Ikke minst er det et ypperlig tiltak for å sette vanlige folk i stand til å møte uforutsigbare tider på en god måte.

Høyres studenterforening i Bergen vil:

- Lovfeste at Storting eller regjering ikke har mulighet til å styre oljefondets investeringer politisk, og at dette er en oppgave som foretas utelukkende av etikkrådet.

- Tilstrebe å bruke oljefondpenger på det som gir norske borgere gevinst nasjonalt
- På sikt skal avkastningen fra oljefondet brukes til å redusere skattetrykket, og ikke til å finansiere et voksende statsbudsjett. Dette skal gjøres ved å kutte kraftig i inntektsskatten for personer med en årslønn under 1,5 millioner kroner.

1.4 Hybride trusler og krigføring

Dagens trusselbilde er endret. Skillet mellom fred og krig er ikke lenger like skarpt. Trusler og angrep i cyberdomenet skjer hele tiden, døgnet rundt. Vi ser stadig flere forsøk og gjennomføringer av sabotasjeangrep mot kritiske mål rundt i Europa. Ofte mot objekter som ikke er militære, men som er kritisk for forsvarsevnen. Eksempler kan være infrastruktur for telekommunikasjon, strøm og forsyning. Samtidig ser man at migrasjon blir instrumentalisert som et hybrid virkemiddel. Dette krever at relevante myndigheter og Forsvaret har virkemidlene til å motarbeide truslene, og at vi har en politikk som gir handlingsrom for å forsvare oss.

På Storskog mellom grensen til Norge og Russland kom det 5500 migranter i 2015. Aldri før hadde man sett en lignende aktivitet på grensen. Situasjonen reiste spørsmål om hvorvidt immigrasjonen kunne være en form for et hybrid-pressmiddel fra Russland. Samtidig har man sett lignende tilfeller på grensen mellom Polen og Belarus. Siden 2021 har Belarus organisert flytransport for migranter fra Midtøsten mot EUs yttergrenser. Det har som følge krevd store ressurser fra Polen og EU å opprettholde grensekontroll mellom Polen og Belarus. Det er ikke fremmed at slik bruk av *instrumentalisert migrasjon* også kan forekomme i Norge. Vi er nødt til å anerkjenne instrumentalisering av migranter som et hybrid pressmiddel, og skape politikk som kan håndtere trusselen.

Sabotasje er en trussel både i fred og krigstid. I Norge har vi oljeplattformer, raffinerier og kraftverk som er kritisk for å supplere Europa med energi. Dette gjør oss til et svært attraktivt mål. Forsvar av kritiske objekter er viktig forberedelse til en eventuell krigssituasjon. Samtidig mangler vi vakthold av objektene i fredstid som kan motvirke sabotasje. Vaktvirksomhet av private selskap sine objekter foretas i

212 hovedsak av vektere. Disse har ikke adgang til å benytte makt, dersom en
213 sabotasjeaksjon skulle oppstå. Til sammenlikning har Sverige ordningsvakt med
214 begrenset politimyndighet og bevæpnet skyddsvakter. Tar man inspirasjon fra
215 Sverige, kan vi sikre en mer robust sikkerhet av kritiske objekt.

216

217 **Høyres studenterforening i Bergen vil:**

218 **Cyberdomenet**

- 219 • Investere mer i cyberforsvar
- 220 • Gi Forsvaret større mulighet til gå bort fra normale lønsspenn ved
- 221 lønns plassering av stillinger innen cybersikkerhet
- 222 • Rekruttere og bidra til å fremme interesse innen etisk hacking allerede på
- 223 ungdomsskolen
- 224 • Arbeide for å etablere samarbeid mellom Nasjonal Sikkerhetsmyndighet og
- 225 det private næringslivet for å fremme kunnskap rundt digitale trusler og
- 226 cybersikkerhet

227 **Instrumentalisert migrasjon**

- 228 • Aerkjenne instrumentalisert migrasjon som en form for hybrid pressmiddel
- 229 • Frata asylvern fra migranter som det er overveiende sannsynlig at er et
- 230 resultat av instrumentalisert migrasjon og sette ned et utvalg som kan
- 231 analysere de rettslige rammene ved et slikt tiltak særlig mtp. hvordan dette
- 232 stiller seg i forhold til den Europeiske menneskerettighetskonvensjon

233 **Objektsikring**

- 234 • Vurdere behov for bevæpnende vakter ved kritiske infrastrukturobjekter. Både
- 235 i form av private selskap med midlertidig tillatelse for bevæpning og
- 236 etablering av et offentlig vaktelskap.
- 237 • Ta inspirasjon fra Sverige der riktig opplæring i det Svenske Forsvaret gir
- 238 mulighet for å jobbe som skyddsvakt

239

240

241

2 Europapolitikk

2.1 EU & EØS

EØS-avtalen knaker i sammenføyingene

I februar 2026 skrev professor Halvard Haukeland ved det juridiske fakultet ved UiB at “EØS-avtalen knaker i sammenføyingene”. I artikkelen belyste han en side av EØS-avtalen som sjelden snakkes om, men som er svært viktig. EØS-avtalen var aldri en avtale som var ment å vare i lang tid, og dette ser vi klare symptomer på. I skrivende stund foreligger det 582 rettssaker som ennå ikke er innarbeidet i norsk rett, selv om Norge er folkerettslig bundet av disse. Dette etterslepet er svært problematisk. Det fører til at rettstilstanden er ulik i Norge enn den er i resten av EU – noe som skaper særskilte problemer. Et resultat av at rettstilstanden forblir uklar er at næringslivet får uforutsigbare rammebetingelser – og resultatet er at bedrifter flytter ut av Norge. Dette er et problem på lik linje med det forfeilede skattesystemet vi har, men et problem som er langt mindre kjent.

EØS-avtalen har tjent oss godt over lang tid, men vi må erkjenne at det er en avtale som står på leirgrunn.

EU

Omtrent to tredjedeler av norsk vareeksport gikk til EU i 2025, og tilgangen til det indre markedet er avgjørende for arbeidsplasser og verdiskaping i hele landet. Men tilgangen til EUs marked holder ikke. Når verden endrer seg, må også Norges samarbeid med Europa utvikles. Å styrke motstandskraften mot hybride trusler og utvikle teknologi og forsvarsevne krever tettere samarbeid med våre europeiske naboer. For å sikre norske interesser og Norges framtid bør Norge bli medlem av EU.

Medlemskapet vil gi Norge større innflytelse i Europa, samtidig som norske borgere får velge representanter til Europaparlamentet. Med representasjon og stemmerett i EUs besluttende organer vil vi få større mulighet til å forme politikken som påvirker økonomien, sikkerheten og hverdagen vår.

Høyres studenterforening i Bergen vil:

- Jobbe aktivt for et norsk EU-medlemskap
- Sikre norsk deltakelse i europeiske forsvarsindustrielle samarbeid og finansieringsordninger
- Arbeide for å fremforhandle varige, traktatfestede unntak fra EUs felles fiskeripolitikk (CFP), felles landbrukspolitikk (CAP) og felles asyl- og innvandringspolitikk i eventuelle forhandlinger om norsk EU-medlemskap.
- Styrke kunnskapen om EU, EØS-avtalen og europeisk politikk gjennom undervisning og informasjonsarbeid, og legge til rette for en opplyst debatt om norsk EU-medlemskap.

3. Stormaktspolitikk

3.1 Ukraina-krigen og langsiktig norsk støtte

Russlands fullskala invasjon av Ukraina har endret Europas sikkerhetssituasjon fundamentalt. Ukrainas kamp handler ikke bare om landets egen suverenitet, men også om hvilken sikkerhetsorden som skal gjelde i Europa. Norge har derfor en egeninteresse i at Ukraina lykkes med å forsvare sin selvstendighet.

Norge bør være en langsiktig og forutsigbar støttespiller for Ukraina. Støtten må ikke være avhengig av kortsiktige svingninger i opinion eller politiske prioriteringer, men ta utgangspunkt i Ukrainas behov og Norges sikkerhetspolitiske interesser. Samtidig må Norge bidra til at europeiske land tar et større ansvar for Ukrainas sikkerhet og Europas samlede forsvarsevne.

En varig fred må bygge på Ukrainas suverenitet og rett til selv å bestemme sin fremtid. Norge bør derfor støtte en fredsprosess når betingelsene for en rettferdig og varig fred er til stede, men ikke presse Ukraina til å akseptere en avtale som undergraver landets selvbestemmelse

Høyres Studenterforening i Bergen vil:

- Hegne om FN-systemet og folkeretten som grunnlaget for en regelstyrt internasjonal orden, og arbeide for at Russlands brudd på disse prinsippene ikke etablerer presedens.
- Styrke utdanning og forskningssamarbeidet mellom Norge og Ukraina, og bidra til at ukrainske studenter og forskere får mulighet til å fortsette utdanning og forskning både under og etter krigen.
- Anerkjennelse Ukrainas rett til selvbestemmelse og støtte landets suverenitet, samtidig som Norge bør arbeide for en sikkerhetsordning for Ukraina som ikke innebærer medlemskap i NATO.
- Belønne arbeid og selvforsørgelse ved å gi ukrainere som har etablert seg i arbeidslivet og oppfyller kravene til selvforsørgelse, mulighet til permanent opphold i Norge.
- Videreføre langsiktig militær, økonomisk og humanitær støtte til Ukraina så lenge landet trenger det for å forsvare sin suverenitet og territoriale integritet.
- Prioritere støtte som styrker Ukrainas egen forsvarsevne, blant annet gjennom luftvern, droner, ammunisjon, maritim kapasitet og annen relevant forsvarsteknologi.
- Bidra til langsiktig gjenoppbygging av Ukraina, særlig innen energi, infrastruktur, næringsliv og institusjonsbygging.
- Bruke erfaringene fra Ukrainas krigføring til å modernisere og videreutvikle Forsvaret, særlig innen droner, kunstig intelligens, autonome systemer og elektronisk krigføring

3.2 Forholdet til Russland

Russland er Norges nærmeste stormaktsnabo, og forholdet til Russland vil derfor være en langsiktig sikkerhetspolitisk utfordring for Norge. Russisk politikk springer ut av en annen historieforståelse og en annen oppfatning av legitim innflytelse enn den som preger Norge og våre allierte. Å forstå russisk politikk og russiske sikkerhetsinteresser er derfor viktig for å kunne føre en effektiv og realistisk Russlandspolitikk.

332 Samtidig må forståelse ikke forveksles med aksept. Russlands fullskala invasjon av
333 Ukraina har fundamentalt endret det europeiske sikkerhetsbildet og viser
334 betydningen av et sterkt norsk forsvar og et samlet NATO. Norge skal stå fast på
335 Ukrainas rett til å forsvare seg og på prinsippet om at staters grenser og suverenitet
336 respekteres.

337 Norge må samtidig føre en Russlandspolitikk som tar hensyn til vår særegne
338 geografiske situasjon. I 2026 er det 200 år siden grensen mellom Norge og Russland
339 ble fastsatt, og våre land deler fortsatt felles interesser i nord. Fiskeriforvaltning,
340 grenseforvaltning, søk og redning og andre praktiske spørsmål gjør at det også i en
341 tid med stor politisk avstand er nødvendig å opprettholde kontakt der dette er i norsk
342 interesse. Norge bør derfor kombinere tydelig avskrekking med pragmatisk
343 samarbeid og åpne kommunikasjonslinjer for å redusere risikoen for misforståelser
344 og eskalering.

345 **Høyres Studenterforening i Bergen vil:**

- 346 • Anerkjenne russiske sikkerhetspolitiske oppfatninger og vurdere hvordan
347 NATO og Norge kan redusere risikoen for misforståelser og uplanlagt
348 eskalering.
- 349 • Opprettholde diplomatisk representasjon i Russland og styrke den
350 diplomatiske kontakten når sikkerhetssituasjonen tillater det.
- 351 • Arbeide for å gjenåpne generalkonsulatet i Murmansk når
352 sikkerhetssituasjonen tillater det, med særlig vekt på konsulær bistand og
353 kontakt med norske borgere og grenseområdene.
- 354 • Bevare Svalbard som en demilitarisert sone, og begrense unødvendig militær
355 aktivitet på øygruppen, i tråd med Svalbardtraktatens bestemmelser.
- 356 • Videreføre praktisk samarbeid med Russland der dette er nødvendig for å
357 ivareta norske interesser, særlig innen fiskeri og grenseforvaltning.
- 358 • Opprettholde direkte kommunikasjonslinjer mellom norske og russiske
359 myndigheter og militære styrker for å redusere risikoen for misforståelser og
360 eskalering.

- Styrke det nordisk-baltiske sikkerhets- og forsvarssamarbeidet, og bidra til at de baltiske landene har sterke nasjonale forsvar og en troverdig plass i NATOs kollektive forsvar.
- Stå fast på Norges støtte til Ukraina og landets rett til å forsvare seg mot russisk aggresjon.
- Styrke norsk kompetanse på Russland, russisk språk og russisk samfunn og historieutvikling, særlig i forvaltningen, Forsvaret og akademien.
- Prioritere stabil og forutsigbar grenseforvaltning langs den norsk-russiske grensen og opprettholde åpne kommunikasjonskanaler mellom norske og russiske grensemyndigheter.
- Støtte uavhengige russiske aktører, menneskerettighetsforkjempere, journalister og sivilsamfunnsorganisasjoner som arbeider for demokrati og rettsstat innenfor rammene av norsk sikkerhetspolitikk.

3.3 Forholdet til USA

Det kommer en tid etter Trump

Vår nærmeste allierte siden andre verdenskrig har vært USA. Alliansen har fungert godt under skiftende verdensforhold - gjennom kald krig og kampen mot terror - og under forskjellige presidenter - som Obama, Trump og Kennedy. Det ville vært svært uheldig dersom vi handlet på en måte som svekket alliansen i *en tid hvor vi trenger den som mest*.

Som politikere så må vi ha evnen til å tenke langsiktig. Vi må klare å forholde oss lojalt til en nær alliert under skiftende lederskap. Hvis ikke vil alliansen undergraves, og vi vil stå igjen svakere. For, når ble det slik at lojalitet og samarbeid forutsatte likhet? I møte med en president som fører en politikk som er svært ulik vår egen - må vi ikke rakke ned - men bruke mer ressurser på samarbeid.

De siste årene har vi sett en negativ tendens i norsk utenrikspolitikk. Etter hvert som verden blir farligere, reagerer vi med å fordømme flere, også allierte, og dermed også undergrave alliansen. I en tid hvor makten rår er det viktig at våre allianser står støtt. Hvis ikke kan det koste oss dyrt. Det er altså tid for å svelge kameler og kritisere bak lukkede dører heller enn for åpen mikrofon - fordi det er det som gagner Norge mest.

Høyres Studenterforening i Bergen vil:

- Erkjenne at amerikanske sikkerhetsgarantier ikke lenger kan tas for gitt, men arbeide med å styrke forholdet diplomatisk, handelsmessig og militært
- Være forsiktige med å fordømme amerikansk politikk og ledelse ettersom de er vår nærmeste allierte
- Arbeide for lavere handelshindre og mer forutsigbare vilkår for handel og investeringer mellom Norge og USA.
- Etablere tettere samarbeid med amerikanske myndigheter om felles sikkerhetsinteresser i nordområdene.
- Arbeide for amerikanske baser på norsk jord, men som en hovedregel ikke gi for vidtrekkende fullmakter som *de facto* ligner suverenitet
- Styrke Norges diplomatiske tilstedeværelse i USA, blant annet ved å gjenopprette generalkonsulatet i Minneapolis med utsendte diplomater.

3.4 Asia - Den nye stormaktskonkurransen

Asia er i ferd med å bli den viktigste arenaen for den globale stormaktskonkurransen. Kinas økonomiske og teknologiske vekst utfordrer etablerte maktforhold, og overgår snart USA som verdens økonomiske supermakt. Samtidig er resten av verden avhengig av Kinas mineraler og produksjonskapasitet for å bygge morgendagens teknologi. I denne verdenssituasjonen må Norge begynne utvinning av kritiske mineraler som kan utfordre Kinesisk dominans. Samtidig bør Norge styrke båndene til demokratiske partnere i regionen og sikre at norsk teknologi og strategisk infrastruktur ikke blir en sikkerhetspolitisk sårbarhet.

Høyres Studenterforening i Bergen vil:

- Starte fullskala utvinning av kritiske mineraler på havbunnen og på land
- Føre en tydeligere sikkerhetsvurdering av kinesiske investeringer i norske virksomheter og strategisk infrastruktur.
- Sikre at norsk teknologiekspert ikke bidrar til å styrke autoritære staters militære kapasitet eller undertrykkelse.

- 422 • Styrke sikkerhetssamarbeidet med Japan og Sør-Korea, særlig innen
423 teknologi, maritim sikkerhet og cybersikkerhet.
- 424 • Sikre tilgang til kritiske mineraler og råvarer gjennom tettere samarbeid med
425 land som Australia, India, Japan og Sør-Korea, for å redusere strategiske
426 avhengigheter.
- 427 • Bygge tettere bånd til India som en viktig partner innen teknologi, handel,
428 energi og sikkerhet.
- 429 • Stille tydelige sikkerhetskrav til teknologisamarbeid med Kina, særlig innen
430 kunstig intelligens, telekommunikasjon, cyber og annen teknologi med mulig
431 militær anvendelse.
- 432 • Gjøre det enklere for norske bedrifter å etablere seg og operere i
433 demokratiske partnerland i Asia, blant annet gjennom handelsavtaler, eksport
434 og bedre markedsadgang.
- 435 • Støtte Taiwan uten å øke spenningene mellom Norge og Kina med mindre
436 absolutt nødvendig.

437

438 **4. Bistand**

439 **4.1 Resultater og ansvarlig pengebruk**

440 Norsk bistand skal redde liv, redusere fattigdom og gjøre mennesker og samfunn
441 bedre i stand til å klare seg selv. Høyres studenterforening i Bergen vil gjennomføre
442 en omfattende reform av norsk bistandsforvaltning. Skattebetalernes penger skal
443 forvaltes med tydelige krav til resultater, åpenhet og kontroll. Bistandens kvalitet må
444 vurderes ut fra forskjellen den gjør for menneskene som trenger hjelp.

445 Norge skal fortsatt ta et betydelig internasjonalt ansvar. Samtidig krever en mer
446 alvorlig sikkerhetssituasjon at vi prioriterer sterkere mellom offentlige utgifter. Vi vil
447 redusere bistandsrammen til 0,7 prosent av bruttonasjonalinntekten og bruke de
448 frigjorte midlene til å styrke Forsvaret. Innenfor denne rammen skal dokumentert
449 effekt og humanitære behov styre prioriteringene.

450 Vi vil også stramme opp måten bistandsmidlene forvaltes på.
451 Utenriksdepartementet og Norad må kunne redegjøre for hvem som mottar midlene,
452 hvordan de brukes, og hvilke resultater som oppnås. Forvaltningen skal ha tydelig
453 ansvar for å følge opp faresignaler og stanse misbruk.

454 **Høyres studenterforening i Bergen vil:**

- 455 • Redusere bistandsrammen til 0,7 prosent av bruttonasjonalinntekten og
456 prioritere de frigjorte midlene til forsvar og beredskap.
- 457 • Gjøre dokumenterte resultater og kostnadseffektivitet til de sentrale kriteriene
458 for fordeling av bistandsmidler, med mål tilpasset det enkelte tiltak.
- 459 • Gjennomgå ansvarsdelingen mellom Utenriksdepartementet, Norad og
460 ambassadene for å *reducere dobbeltarbeid* og sikre tydelig ansvar for tildeling,
461 kontroll og oppfølging.
- 462 • Kreve sporbarhet i pengeoverføringer og vareleveranser gjennom hele
463 mottakerkjeden, med uavhengige kontroller og stikkprøver
- 464 • Skjerpe rutinene for habilitetsvurderinger, dokumentasjon av tildelinger,
465 forvaltningskostnader og evalueringer så langt sikkerhet tillater.
- 466 • Stanse eller omdirigere utbetalinger ved alvorlige avvik, kreve tilbakebetaling
467 ved misbruk og avvike tiltak som etter en forsvarlig vurdering ikke oppnår
468 tilfredsstillende resultater.
- 469 • Prioritere bistand til uavhengige organisasjoner og sivilsamfunnsaktører som
470 motarbeider myndighetenes autoritære politikk og fremmer demokrati,
471 menneskerettigheter og rettsstat i sine hjemland.

472

473 **4.2 Grunnleggende behov og hjelp i nærområdene**

474 Bistanden skal konsentreres om områder der Norge kan bidra til å redde liv og gi
475 mennesker varige muligheter. Nødhjelp, mat, rent vann, grunnleggende
476 helsetjenester og utdanning skal prioriteres. Støtte til kulturarrangementer og
477 profilering skal reduseres til fordel for disse oppgavene.

478 Vi vil prioritere hjelp til mennesker på flukt i og nærområdene der krisene oppstår.
479 Innsatsen skal også styrke lokalsamfunnene som tar imot dem, gjennom bedre
480 tilgang til skole, helsetjenester og arbeid. Målet er at flere skal få beskyttelse og
481 mulighet til å bygge en trygg tilværelse.

482 **Høyres studenterforening i Bergen vil:**

- 483 • Prioritere livreddende nødhjelp og tiltak innen ernæring, rent vann,
484 grunnleggende helse og utdanning.
- 485 • Redusere bistandsfinansiering av kulturarrangementer, festivaler og
486 profileringstiltak, og avvike støtte som ikke kan begrunnes tydelig i Norges
487 bistandspolitiske formål
- 488 • Prioritere en større del av innsatsen til flyktninger, internt fordrevne og
489 vertssamfunn i krisenes nærområder, med vekt på beskyttelse, utdanning og
490 selvforsørgelse.
- 491 • Velge bistand etter dokumentert effekt og muligheten for kontroll. Lokale
492 innkjøp skal foretrekkes når de gir bedre ressursbruk og forsvarlig kvalitet.
- 493 • Gi lokale organisasjoner større innflytelse over utformingen av bistanden med
494 sikte på å kutte internasjonale tredjeledd
- 495 • Skille tydeligere mellom finansiering av akutt nødhjelp og langsiktig
496 utviklingsarbeid, slik at det langsiktige utviklingsarbeidet får mål og
497 evalueringskrav som sørger for effektiv bruk av penger

498

499 **4.3 Handel og investeringer som skaper selvstendighet**

500 Handel knytter land tettere sammen og gir dem økonomiske interesser i å bevare
501 fredelige relasjoner. Innenfor liberal/idealistisk teori om internasjonale relasjoner
502 forstås handel som en fredsfremmende mekanisme: Når land har gjensidig nytte av
503 økonomisk samarbeid, øker kostnadene ved konflikt, og insentivene til fredelig
504 problemløsning blir sterkere. Handel er ingen garanti mot krig, men kan bidra til å
505 gjøre samarbeid mer attraktivt og konflikt mer kostbart.

506 Varig utvikling krever arbeidsplasser, verdiskaping og et næringsliv som kan stå på
507 egne ben. Norsk utviklingspolitikk skal gjøre det lettere for utviklingsland å tiltrekke
508 seg investeringer og delta i internasjonal handel. Bistanden bør støtte opp under
509 lokale initiativer og bidra til at behovet for støtte utenfra blir mindre over tid.

510 **Høyres studenterforening i Bergen vil:**

- 511 • Vri en større del av den langsiktige bistanden mot næringsutvikling, handel og
512 investeringer - og søke å etablere bistandsrelasjoner som går over i
513 handelssamarbeid - slik at man forhindrer bistandsavhengighet
- 514 • Støtte tiltak som styrker eiendomsrett, bekjemper korrupsjon og gir lokale og
515 internasjonale bedrifter mer forutsigbare rammevilkår.

516

517 **5 Forsvar og beredskap**

518

519 **5.1 Forsvarsbudsjett**

520 Verden er endret - regler er byttet ut med makt. Stormaktene har vist at vi ikke lenger
521 kan gjemme oss bak traktater og suverenitetsprinsipp. I en slik verden er ord og
522 diplomati nødvendig, men ikke tilstrekkelig for å forsvare vår suverenitet. Vi har lenge
523 vært gode på ord og diplomati. Gjennom mekling med terrororganisasjoner,
524 krigsherjede land og humanitær bistand har vi fått merkelappene «fredsnasjon» og
525 «humanitær stormakt». Denne politikken har tidvis vært preget av blåøyd naivitet og
526 overdrevne ambisjoner. Det har selvfølgelig også koste mye penger. I en verden hvor
527 myk makt ikke lenger danner et effektivt forsvar, må vi omprioritere. Vi må bruke mer
528 penger på det som funker for å forsvare vår suverenitet i dagens, og ikke gårsdagens
529 verden.

530 Det norske forsvaret har over lang tid vært bygget som et spesialforsvar, rettet mot
531 bruk i utenlandsoperasjoner i NATO og FN sin regi. Et slikt forsvar er ikke særlig
532 avskrekkende, eller effektivt for å forsvare våre grenser. Derfor er det tydelig at vi
533 ikke bare kan øke forsvarsbudsjettene, vi må også øke rekrutteringen kraftig.

Samtidig må vi sørge for at oppbyggingen av forsvaret kan gjøres effektivt. Dette innebærer å gi forsvaret større frihet ved å gi unntak for regelverk som forlenger prosessen unødig. Opprusting i forsvarsindustrien kan ikke være underlagt samme krav som andre offentlige prosjekter. Dette er kritisk for at forsvarsevnen skal kunne bygges raskt.

Høyres studenterforening i Bergen vil:

- Slutte å regne Ukraina-støtten inn i forsvarsandelen. Norge har siden 2023 regnet Nansen-støtten inn under 2 prosent-målet. Midler som ikke brukes på å bygge opp det norske forsvaret, skal holdes utenfor beregningen.
- Ha en større balanse mellom investering og drift: Det må være en sammenheng mellom innkjøp av materiell og penger til rekruttering, opplæring, lagring og vedlikehold.
- Økte forsvarsutgifter skal ikke medføre at handlingsregelen overskrides - her må det foretas omprioriteringer og effektivisering som sikrer nasjonens økonomiske bærekraft.
- Krigstidsregelverk i fredstid: Gi særlig viktige forsvarsprosjekter unntak fra klimakrav og andre miljøkrav. Skap et hurtigspor i plan- og bygningsloven for forsvarsanlegg og kritisk infrastruktur. Etabler et hurtigspors beredskapshjemmel for ekspropriasjon til forsvarsformål, hvor borgeren tilstås full erstatning, jf. GrL § 105.
- Det må tilstås betraktelig mer midler til øving og trening - et utrent forsvar er et svakt forsvar.

5.2 NATO og alliert forsvarssamarbeid

Et effektivt norsk forsvar starter med å styrke det nasjonale forsvaret. Samtidig må vi være realistiske. Det norske forsvarets hovedoppgave er ikke å forsvare landet alene. Grunntanken det norske forsvaret er bygget på er at vi er en del av et større maskineri. Siden andre verdenskrig har norsk forsvarspolitikken vært tuftet på NATO-samarbeidets artikkel 5. Dette utgangspunktet har vært fruktbart, men det har også vært grunnspiren for en naiv nedbygging av forsvaret vårt.

565 Vi har lenge outsourcet forsvaret av landet vårt til NATO. Vår deltakelse i
566 Atlanterhavspakten, og troen på at våre allierte vil forsvare oss - har gitt påskudd for
567 å bygge ned forsvaret. Tanken har vært at så lenge vi har NATO, så er vi trygge. Det
568 er imidlertid ikke bare Norge som har tenkt slik - det har også store deler av Europa
569 gjort. Konsekvensen av dette ser vi i dag: Svake europeiske forsvar og et stadig mer
570 ampert forhold til USA. Amerikanerne har siden krigen vært en sikkerhetsgarantist
571 for europeisk forsvar - og i tro på at dette ville vare evig, bygget Europa sine murer
572 ned. Det er påfallende at spørsmålet ikke ble stilt før: Hva skjer den dagen USA går
573 lei av å betale for vår sikkerhet?

574 Det er det som har skjedd nå. Amerikanerne trekker seg og sine styrker ut av det
575 europeiske kontinentet og forflytter dem til sine nærområder. Samtidig truer den
576 amerikanske presidenten om å trekke USA ut av NATO.

577 Å erkjenne at nedbyggingen av norsk forsvar har vært en konsekvens av naivitet, tar
578 lang tid å svelge. Det er derimot når vi innser våre feil at vi blir bedre rustet til å gjøre
579 det riktig neste gang. Altså, kan vi ikke avhenge fullt ut av NATO når vi skal bygge
580 forsvaret fremover. Vi må sørge for at vi også har muskler selv.

581 Dette betyr derimot ikke at vi ikke skal styrke forholdet og samarbeidet med NATO.
582 Tvert imot. Vi må legge forholdene til rette for at våre NATO-allierte skal kunne
583 forsvare Norge effektivt.

584

585 **Høyres Studenterforening i Bergen vil:**

- 586 • Forplikte Norge til de vedtatte NATO-målene for forsvarsutgifter, og legge en
587 konkret, tallfestet opptrappingsplan til grunn – ikke bare en ambisjon om å nå
588 målet «over tid»
- 589 • Sikre at langtidsplanen for Forsvaret finansieres fullt ut og ikke uthules av
590 kostnadsvekst, og at Stortinget får årlig rapportering på om anskaffelsene
591 faktisk leveres
- 592 • Prioritere de kapasitetene Norge selv må ha for å holde ut alene i en tidlig
593 fase: luftvern i flere lag, langtrekkende presisjonsvåpen,
594 ammunisjonsbeholdninger og maritim overvåking

Å gjøre Norge mulig å forsvare

- Legge til rette for alliert materiell: Norge har lovet å ta imot forsterkninger, men veier, havner, jernbane og drivstofflagre er ikke dimensjonert for det.
- Utvide alliert forhåndslagring i Norge og øke omfanget av alliert trening og øving, *særlig vinterøving i nord*
- Følge opp tilleggsavtalen om forsvarssamarbeid med USA, og bruke de omforente områdene aktivt til å binde amerikansk tilstedeværelse til norsk jord.
- Styrke evnen til å beskytte kritisk undersjøisk infrastruktur i samarbeid med allierte

Europeisk og nordisk forankring

- Bygge ut det nordiske forsvarssamarbeidet til *en nordisk forsvarsunion* med: Sverige, Finland, og Danmark. Unionen skal være under felles militær ledelse, med mål om å samkjøre innkjøp av våpensystemer og materiell - slik at landene danner en felles militær enhet for effektivt forsvar av nordområdene. Forsvarsunionens land skal ha hvert sitt hovedansvar for en våpengren: Norge (marine), Sverige og Finland (landmakt), Danmark (luftvåpen).
- Sikre norsk deltakelse i europeiske forsvarsindustrielle samarbeid og finansieringsordninger, slik at norsk industri ikke stenges ute av at vi står utenfor EU
- Forsterke de bilaterale rammeavtalene med Storbritannia, Tyskland, Nederland og Frankrike, slik at Norge har flere ben å stå på

5.3 Verneplikt og rekruttering til Forsvaret

Personell er bærebjelken til Forsvaret. Norge kjøper inn nye fregatter, stridsvogner og jagerfly. Alt dette er utstyr og kampsystem som trenger nok personell med riktig kompetanse. Forsvaret skal bli større og det skal rekrutteres flere. Flere skal bli kalt inn til førstegangstjeneste. Men dette krever at dagens unge har fysiske forutsetninger for militær tjeneste. Rapporter viser at unge er i stadig dårligere fysisk form. Det minsker andel av unge som kan rekrutteres og svekker forsvarevnen vår.

626 Vi er nødt til å sørge for at man allerede på skolen gir gode forutsetninger og
627 inngangsverdier for hva som kreves i Forsvaret.

628 Samtidig som vi rekrutterer flere, er vi nødt til å bevare personell. Mange spesialister,
629 befal og offiserer slutter allerede etter noen få år. Undersøkelser viser at
630 hovedgrunnen er ønske om å ta høyere utdanning, samtidig som karriere, ansvar og
631 lønn er en vesentlig faktor.

632 Det er dyrt å trene opp og utdanne militært personell. Skal vi ha et forsvar som tar
633 kompetanse på alvor, må man kompensere forsvarets personell bedre. Lønnsnivået
634 må vise sammenheng mellom kritisk kompetanse og det å være langt unna familie
635 og venner. Vi må også se på om det er mulig å gi studiepoeng for flere militære
636 spesialutdanninger. Hærens befalsskole har akkurat fått akkreditert deler av
637 lederutdanningen sin som evner på høyere nivå. Dette gir sivil anerkjennelse for
638 personell som har gjennomført krevende militær utdanning.

639 Utenom aktivt tjenestegjørende personell så sitter vi på stor militær kompetanse i
640 befolkningen som er ferdig i Forsvaret. Mange av disse blir kalt inn til årlig øvelse i
641 heimevernet. Men budsjettet strekker ofte ikke til for å gi disse soldatene en
642 meningsfull tjeneste og god øvelse. Vi er nødt til å sørge for at Heimevernet har
643 tilstrekkelig øvingsaktivitet og innruller flere.

644 Samtidig er det mange som ikke er innrullert i Forsvarets styrkestruktur som ønsker
645 å bidra. Norsk Reservistforbund er et forbund for personer som har gjennomført
646 førstegangstjeneste eller annen militær utdanning. Forbundet arrangerer
647 skytetreninger og øving på andre militære ferdigheter som sanitetstrening.
648 Medlemmer i forbundet er i hovedsak personer som jobber sivilt, men som bruker
649 egen fritid på å vedlikeholde militære ferdigheter. Økt støtte til sivile organisasjoner
650 som bygger beredskap er essensielt dersom vi skal bygge et robust totalforsvar.

651

652 **Høyres Studenterforening i Bergen vil:**

653 **Rekruttere**

- 654 • Tilstrebe en kraftig økning i vernepliktig og annet tjenestegjørende personell
655 • Sørge for utbygning av moderne kaserner som tilsvarer økning i soldater

- 656 • Gjennomføre Forsvarets fysiske tester hvert halvår på videregående
- 657 • Doble tjenestegodtgjøringen for vernepliktige og vurdere andre insentiver som
- 658 gjør videre tjeneste etter førstegangstjenesten mer attraktiv
- 659 • Styrke heimevernungdommen og sørge for at det er et tilbud i alle byer
- 660 • Beholde 2 poeng for førstegangstjeneste ved opptak til høyere utdanning
- 661 • Legge til rette for at studenter i høyere utdanning skal kunne tjenestegjøre i
- 662 Heimevernet, uten at det går ut over studieløpet.

663 **Bevare**

- 664 • Akkreditere flere militære spesialistutdanninger med studiepoeng
- 665 • Opprette nettbaserte utdanninger med formål å gi tjenestegjørende personell
- 666 mulighet til å ta høyere utdanning uten å forlate forsvaret

667 **Reservere**

- 668 • Øke antallet soldater i Heimevernet og sikre tilstrekkelige budsjettmidler til å
- 669 gjennomføre relevante og meningsfulle øvelser.
- 670 • Øke budsjettet til Norsk Reservistforbund og bistå med ammunisjon for
- 671 skyteøvelser

672